І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303 434-0237 434-0807 УНСоюзу: BArcly 7-5337 — Тел. в Ню Йорку: BArcly 7-4125 УНСоюз: 435-8740

РІК LXXIV. Ч. 46. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 15-го БЕРЕЗНЯ 1967 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MARCH 15, 1967 No. 46. VOL. LXXIV.

— ОСТАННІ ВІСТІ —

Вівторок, 14 березня, 1967

В АМЕРИЦІ

ПАЛАТНА КОМІСІЯ ВИДАТКІВ схвалила 12.2 більйона дол. на фінансування війни у В'єтнамі, бо, на її думку, не видно кінця цієї війни. Ці видатки призначені на час від тепер до кінця червня 1967-го року, це значить до кінця цього фінансового року. Повна Палата мала голосувати в цій справі вже 14-го березня. Після цього має голосувати Сенат. Ці 12.2 більйона дол. — це додаток до оборонного бюджету, який минулого року схвалив був Конгрес у висоті 58.1 більйона дол. Цього року Президент пропонує видати на оборону 73.1 більйона дол. Ці витрати призначені на фінансовий рік, який скінчиться 30-го червня 1968-го р.

ВЕРНГЕР фон БРАВН ПЕРЕДБАЧАЄ, що ЗДА таки вишлють своїх астронавтів на Місяць до 1970-го року, якщо не буде якихсь нових катастроф, подібних до тієї, в якій згинули три американські астронавти 27-го січня ц.р. Фон Бравн заявив: „Ми зовсім не втратили можливости дістатися на Місяць ще в цій декаді". Д-р фон Бравн є директором космічних летів в Гантсвіллі в Алабамі. Він казав, що пороблено численні поліпшення в проєкті Аполло, які мають не допустити до подібної катастрофи, яка сталася 27-го січня. Але фон Бравн заявив, що коли б сталася ще якась нова, непередбачена, катастрофа, то програму Аполло можна б було здійснити аж після 1970 р.

ГОЛОВНИЙ ПРОКУРАТОР ЗДА РЕМСІ КЛАРК виступив проти окружного прокуратора в Ню Орліні, Луїзіяна, за те, що він продовжує слідство в справі змови на президента Кеннеді, не даючи нових даних в цій справі. Кларк заявив в телевізійному інтерв'ю: „Я вважаю поведінку окружного прокуратора в Луїзіяні дивною, турботливою і жахливою". Кларк заявив, що він не має жадних інформацій від Гаррісона, який відмовився інформувати Федеральний Уряд про ведене слідство Головний прокуратор казав, що все те, що „знаходить" окружний прокуратор, було відоме Комісії Воррена, яка ствердила, що Кеннеді вбила одна особа, Лі Гарві Освалд, який не мав жодних спільників у цьому злочині.

ЕМЕРИТОВАНИЙ ПРЕЗИДЕНТ Фордгемського університету о Роберт Геннон промовляв на прийняттях організації Вільних Масонів, які відбулися 12-го березня в двох нюйорських готелях Волдорф - Асторія і Коммодор, в яких взяло участь 5,000 осіб. Колишній президент Катол. Фордгемського університету почав свою промову такими словами: „Я хотів би, щоб мене, бідного Єзуїта, теперь бачив добрий Папа Іван XXIII, як я промовляю до тисячів Вільних Масонів, то йому це напевно сподобалося б, бо я це робив таким способом, якого він собі бажав". Єзуїт о. Геннон хвалив масонів зате, що вони плекають спільну доброділну працю з Католицькою організацією Лицарі Колюмба.

КОМІСАР ЗДОРОВ'Я НЮЙОРКСЬКОГО СТЕЙТУ д-р Голліс С. Інгрегем закликає до дальших дослідів, щоб виродукувати такий рід тютюну, який не був би шкідливим для здоров'я курців. Треба знайти шкідливі складники в тютюні і старатися їх усунути з рослини. Д-р Інгрегем назвав тютюн „найповажнішим смертельним агентом теперішніх часів", який вбиває більше число людей, ніж кулі, мікроби і віруси На думку цього лікаря важко переконати курців про шкідливість куріння. Це треба б робити вже в школі, щоб юнаки і юначки не почитали курити, бо пізніше їх важко відзвичаїти від куріння цигарок, коли вони навчаться курити замолоду.

У СВІТІ

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР ДІН РАСК ВИЯВИВ у радіо-телевізійній передачі в минулу неділю, що в здемілітаризованій смузі між Південним і Північним В'єтнамом, або зараз на південь і зараз на північ від тієї смуги стоять три північно-в'єтнамські дивізії, готові негайно заатакувати американські війська у Південнім В'єтнамі, якщо тільки американці перестали б бомбардувати Північний В'єтнам і ту здемілітаризовану смугу. Далі, Раск ствердив, що в Південному В'єтнамі перебуває генерал північно-в'єтнамської армії, який керує цілою воєнною кампанією північних і південних комуністів.

ІНДІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ІНДІРА ГАНДІ ЗАЯВИЛА, що в закордонній політиці Індії не буде змін. В минулу неділю 435 парляментарних послів з Конгресової партії обрали її одноголосно, при чому внесок на її обрання зголосив її суперник Морар Десай. Вона признала, що перед нею стоїть дуже важке завдання: у новому індійському парляменті Конгресова партія має невеличку більшість, а в кількох провінціях Індії сформувались опозиційні автономні уряди.

НІКІТА ХРУЩОВ ГОЛОСУВАВ в минулу неділю в „виборах" до Верховного Совєту в Москві, прийшовши пішком до виборчої домівки. Кількасот москвинів проводили його й вітали. В іншій домівці „голосував" кол. прем'єр і міністер закордонних справ Вячеслав Молотов.

СОВЄТСЬКИЙ АМБАСАДОР В СТОЛИЦІ ІНДІЇ НЮ ДЕЛІ ВИСЛОВИВ індійському урядові невдоволення Москви у зв'язку з утечею Світлани Сталіни: як відомо, вона, приїхавши до Індії ще 20 грудня мин. року, зголосилась в минулому тижні до американської амбасади у Ню Делі. Світлана Сталіна привезла була урну з попелом свого четвертого чоловіка, гіндуського комуніста Сінга, в родині якого вона ввесь час мешкала.

У ЗАХІДНЬОМУ БЕРЛІНІ СОЦІЯЛ - ДЕМОКРАТИ ЗНОВУ ЗДОБУЛИ більшість у виборах до міської ради, але втратили 5% з своєї давнішої більшости у користь християнських демократів. Комуністи не здобули ні одного мандату. Попередній посадник Західного Берліну Віллі Брандт є тепер віце-канцлером і міністром закордонних справ Західної Німеччини.

АФРИКАНСЬКА ДЕРЖАВА БОТСВАНА ЗАЯВИЛА, що вона не може підпорядкуватись резолюції Об'єднаних Націй щодо економічного бойкоту Родезії, бо це грозило б Ботсвані господарською катастрофою. Ботсвана, колишня британська колонія Бечуенленд, окружена з трьох сторін Родезією і Південно-Африканським Союзом, де існує білорасистський режим. Єдина залізниця Ботсвани перебігає через територію Родезії і від доброї волі Родезії залежить ввесь імпорт-експорт Ботсвани.

ФІЛІППІНСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ ФЕРДИНАНД МАРКОС ВИСТУПАВ заклик до вільних азійських держав створити політичний блок задля розв'язування всіх сутніх азійських проблем. Він заявив, що „приявність" Америки в Азії буде необхідна й після закінчення В'єтнамської війни — у постаті морської фльоти й летунства ЗДА на далекосхідніх водах. Маркос переконаний, що комуністи програють війну у В'єтнамі і що тоді їх впливи та престиж на Сході значно зменшаться.

Президент просить Конґрес про $1.5 більйона для Латинської Америки

Вашингтон. — Президент Джансон переслав окреме звернення до Конгресу, в якому просить схвалити для економічної допомоги країнам Латинської Америки суму $1.5 більйона впродовж найближчих п'ятьох років. Президент просить також Конгрес, щоб окремою резолюцією підтримав його програму в справі економічного об'єднання Латинської Америки. Президент Джансон від 12 до 14 квітня братиме участь в Конференції президентів 19-ох американських держав в Пунта дель Есте в Урагваї. Коли Конгрес схвалить предложену Президентом резолюцію, то це скріпить становище Президента на Конференції в Пунта дель Есте, бо учасники Конференції зможуть мати надію, що Конгрес ЗДА ехвалить потрібні фонди на те, щоб допомогти Союзові для Поступу, який засновано в 1961-му році за президента Джона Ф. Кеннеді. Із запропонованої Президентом суми $1.5 більйона мали б ЗДА річно видавати по $300 мільйонів на те, щоб підтримати економіку американських держав. Крім повищих сум ЗДА видають річно по одному більйонові долярів на так званий Союз для Поступу, ціллю якого є піднести економіку держав Латинської Америки. На Конференції президентів американських держав мають обговорювати найважливішу справу об'єднання економіки держав Західньої Півкулі.

Нікcон дозволив на організацію Комітету для підтримки його кандидатури

Лос Анджелес. — Колишній віце-президент і колишній республіканський кандидат на президента Ричард М. Нікcон дозволив на організацію Комітету, який має вести кампанію за номінацію його на кандидата на президента в 1968-му році за те, щоб вибір на цей пост, який він старався безуспішно здобути в 1960-му році, кандидуючи проти Джана Ф. Кеннеді. Покликана до життя організація називається „Комітет за вибір Нікcона на президента" і має свою головну кватиру у Вашингтоні. Сам Нікcон перебуває тепер у Европі, куди він поїхав, щоб запізнатися з проблемами закордонної політики. В політичних колах уважають організацію цього Комітету за доказ того, що за кандидатуру Республіканської партії в 1968-му році змагатимуться Нікcон і губернатор республіканець із стейту Мишиген Джордж Ромні. Подібний Комітет за вибір Ромні в 1968 році зорганізувався два тижні тому. Тепер Нікcон і Ромні змагаліся за те, щоб здобути симпатію д-ра Гейлорда Паркінсона з Каліфорнії, який в минулорічних виборах причинився до того, що республіканці виграли вибори в тому стейті. Д-р Паркінсон є протеже Нікcона, і він вже очолив Крайовий Комітет, який має вести кампанію за вибір Нікcона. До цього Комітету належать визначні республіканці, які мали вплив на президентури Д. Д. Айзенгавера.

Повелл хоче приїхати до Ню Йорку, хоч йому загрожує заарештування

Біміні, Багамські острови. — Колишній конгресмен Адам Клейтон Повелл заявив, що він у Квітну неділю 19-го березня прийде до Ню Йорку, бо не боїться того, що його там можуть заарештувати за непослух судові. Він сказав журналістам: „Нарід Гарлему не дозволить на те, щоб він був в тюрмі". Повелл сказав, що негр Джеймс Мередіт відтягнув свою кандидатуру проти нього, бо не хотів „стати лялькою в руках білих". Мередіт заявив, що відкликає кандидатуру проти Адама Клейтона Повелла, якого Палата Репрезентантів позбавила становища конгресмена у 18-му виборчому окрузі за зловживання державними фондами. Вибори визначені на 11-го квітня. Проти Адама Повелла зголосив був кандидатуру від Республіканської партії Мередіт, відомий борець за громадянські права для негритянського населення. Він почав був вже виборчу кампанію, і в неділю 12-го березня в тригодинному інтерв'ю обгрунтовував, чому він виступає проти Повелла, про що появилася вістка в ранніх щоденниках. Але вночі Мередіт нагло змінив свою думку і заявив, що відкликає свою кандидатуру і не буде кандидувати проти Повелла.

Білоруська громада відзначатиме 49-ті роковини Білоруського Дня Незалежности

Ню Йорк. — Об'єднаний Білоруська - Американський Святковий Комітет у Ню Йорку повідомив, що у неділю 2-го квітня, в Білтмор готелі на Медісон Авеню і 43 вул., о 2:30 год. розпочнеться урочисте відзначення 49-ї річниці проголошення Білорусси Самостійною Державою. Цей день буде передований відповідні Богослуження відбудуться у Европі — 10-й г. ранку, одночасно у Білоруській Автокефальній Православній Церкві у Брукліні та в Білоруській Православній Церкві у Саут Рівер, Н. Дж. Це відзначення Дня Білоруської Незалежности відбудеться з ініціятиви та з участю Білоруського Конгресового Комітету Америки, Білорусько - Американської Асоціяції, Відділ у Стемфорді, та Білорусько-Американського Союзу в Ню Йорку.

Молодий українець поїде в програмі обміну до Австралії

Наек, Н. Й. — Місцева газета „Джурнал Нюз" з 16 мин. місяця повідомила, що одним із шести вибраних „Ротари Клюбом" у Ню Йорку молодих професіоналістів є 25-річний Тед Дусаненко — учитель математики в Гайскулі у Кларкставні (замітка ілюстрована фотознимкою). Тед Дусаненко належить, як і вся його родина, до 204-го Відділу УНСоюзу, а його дідусь Іван Дусаненко є одним з найстарших членів - засновників Відділу. Всі діти в родині Дусаненків, хоч вже тут народжені, — як повідомив нас секретар Відділу, В. Палідвор, добре володіють українською мовою в розмові і в письмі. Тед Дусаненко поїде до Австралії на два місяці, в рямцях Програми Міжнародного Студійного Обміну „Ротари Клюбу". Він сказав кореспондентам: „Це справді унікальна в житті нагода, що я зможу поширити своє знання про інший народ, що допоможе мені в учительській праці". Тед Дусаненко закінчив у Олбані „Стейт Юніверсіті Коледж", вчителював три роки в Кларкставні, і 18-го березня — відлетить до Австралії в місто Рокгемптон для двомісячного навчання.

През. Джансон виїздить на нову велику конференцію у справі В'єтнаму

Вашингтон. — Президент Джансон відлетить в найближчу суботу на острів Ґуам на Тихому океані, щоб там перевести нову велику конференцію з найбільш авторитетними своїми дорадниками у справі В'єтнаму. Разом із ним відлетять державний секретар Дін Раск, секретар оборони Роберт Мек Намара, голова шефів об'єднаних штабів генерал Ерл Вілер й урядовці з Білого Дому. На Ґуамі Президент зустрінеться з головним командантом збройних сил ЗДА у В'єтнамі генералом Вільямом Вестморлендом, амбасадором Генрі Кеботом Ладжом й іншими високими американськими військовиками та цивільними урядовцями, що перебувають в Південному В'єтнамі. Пресовий секретар Білого Дому Джордж Крістіян заявив, що у Ґуамі не плянуватимуть якоїсь нової політики супроти В'єтнаму. За пресовими вістками там переведуть підсумки дотеперішніх військових, політичних і господарських зусиль у Південному В'єтнамі та розглянуть сучасний стан В'єтнамської проблеми в усіх її аспектах. У зв'язку з тією конференцією на Ґуамі появились газетні вістки, що має бути створене окреме становище найвищого команданта всіх збройних сил ЗДА у Південній Азії з такими повновластями, як їх мали генерали Д. Д. Айзенгавер на европейському та МекАртур на тихо-океанському фронтах за другої світової війни. Це стояло б у

Де Ґолль матиме у новому парляменті більшість на 1 голос

Париж. — За остаточним підрахунком голосів парляментарних виборів у Франції, які закінчились в минулу неділю, але продовжувались ще у заморських посіостях Франції, урядова партія президента де Ґолля здобула більшість 1 голосу. Цей один голос де - ґоллісти завдячують остаточній перемозі на Корсиці, де треба було переводити в деяких виборчих домівках друге голосування: під час бурхливого тамошнього виборчого дня — темпераментні виборці схопили з одної домівки скриньку з голосами і вкинули її в море, а іншій знову домівці опинилось у скриньці більше карток, як взагалі було там зареєстрованих виборців, в інших знову пунктах приходило до такої бійки, що мусіла втручатись поліція. Остаточно де - ґоллісти матимуть в новому парляменті 244 мандати, т. зв. ліва федерація, себто не - комуністичні соціялісти 116, комуністи 73, демократичний центр 27, різні поміркованні 15, різні ліві 5 і ліві екстремісти, але не комуністи також 5. Урядові чинники обмежуються до ствердження, що уряд має „більшість" та що напевне деякі не - ґоллісти підтримуватимуть уряд в голосуваннях. Це стосується передусім демократичного центру, що має 27 мандатів. Одним із найпопулярніших лідерів опозиції в новому парляменті буде колишній прем'єр Мендес Франс, який перепав був у попередніх двох виборах після приходу до влади де Ґолля, але виграв в минулу неділю. Сам президент Шарль де Ґолль не заявився до висліду виборів. Не є виключене, що він, опинившись у поважних трудношах в парляменті — розв'яже парлямент і правитиме без нього, маючи на це формальне право за конституцією.

ОбВУА приготовляє велику маніфестацію з нагоди 50-річчя Війська УНР

Філядельфія. — Головна Управа Об'єднання б. вояків-українців в Америці переведа в минулу суботу 11 ц. м. нараду, присвячену майже в цілості заплянованому святкуванню 50-річчя відновлення державних збройних сил України. В рямцях того святкування в днях 3-4 червня ц.р. відбудеться в приміщеннях репрезентаційного готелю „Бенджамін Френклін" у Філядельфії мистецька виставка і виставка книжок до історії Українських Січових Стрільців, з'їзд колишніх комбатантів, членів теперішніх різних комбат. організацій, бенкет для них з участю американських гостей, після бенкету забава для молоді. Поза будинком названого готелю ветерани українських збройних формацій складуть вінок перед Будинком Незалежности (Independence Hall) у Філядельфії та візьмуть участь у посвяченні першого в Америці Дому Українських Ветеранів, закупленого заходами ЗУАДКомітету й ОбВУА. У рямцях того святкування відбудеться Делеґатський З'їзд ОбВУА і наради з представниками інших комбатантських організацій, в першу чергу з репрезентантами Братства кол. вояків І Української Дивізії УНА. За ініціятивою від Об'єднання кол. вояків УПА рішено сполучити те святкування з 25-річним ювілеєм Української Повстанської Армії та запросити до участи в ньому Товариство кол. вояків УПА ім. ген. Т. Чупринки. Колишні учасники визвольної війни 1917-21, члени ОбВУА, отримають пропам'ятну відзнаку. Рішено теж у пропам'яті з мистцями розписати конкурс на баталістичні малярські твори. Нарадою проводив голова Головної Управи ОбВУА д-р В. Галан.

М. Фединишин переобраний головою Округи Відділів УНС у Перт Амбой

Перт Амбой, Н. Дж. — Тут, у залі Українського Народного Дому, відбулися 12 березня Окружні збори 13-ти відділів УНСоюзу, що разом охоплюють 1919 членів. У зборах взяли участь представники 9-тох Відділів, разом 29 осіб, які заслухали і обговорили доповіді та пропозиції Головного Предсідника УНСоюзу Йосипа Лисогора, Головного Касира І. Кокольського і обласного організатора, Головного Радного С. Гаврилюка. Звітував містоголова К. Наконечний (за перешкодженого голову Округи М. Фединишина), головував на зборах Й. Ярема, секретарював — інж. О. Граб. Учасники зборів винесли різні рішення, скеровані на пожвавлення праці Відділів: тим, щоб гідно зустріти недалеке вже 75-ліття „Свободи" і УНСоюзу. За січень лютий цього року Округа прибала 27 нових членів До нової Управи, разом і: М. Фединишином, були обрані: інж. Омелян Граб — І заступник голови, К. Наконечний — 2-ий заступник, інж. Вол. Янів — секретар І. Головка — секретар в англійській мові, Іван Бабин — касир, Тимко Вутрей — організаційний референт; контрольори: Стефан Мисак, Анастазія Ковалюк і Йосиф Ярема; члени Управи — інж. Павло Грабович, Йосиф Гиречко, Микола Степась, Ольга Татарин і Стефан Матлага.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

КАНАДІЙСЬКА ГАЗЕТА ПРО ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ

Віндзор, Канада. — З Віндзору, хоч із запізненням, переслано місцеву газету „Віндзор Стар" з 23 січня. У тому числі, в замітці під заголовком „Українці взяли участь у піднесенні прапора", розповідається, як над Міською Управою було піднесено чотири прапори: для відзначення 100-річчя Канади, один державний канадійський та один синьо-жовтий — національний український — на відзначення Роковин відновлення незалежности України. Замітка ілюстрована великою фотознимкою з моменту підняття українського прапора.

ЩОРІЧНА ШЕВЧЕНКІВСЬКА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ НТШ

Ню Йорк. — У суботу 18 березня 1967, о год. 6-ій вечором, влаштовує Наукове Товариство ім. Шевченка, в залі Українського Інституту Америки, 2 Схід 79 вулиця в Ню Йорку — Щорічну Наукову Конференцію на пошану Патрона Тараса Шевченка. Доповіді виголосять: д-р Д. Богачевський — „Поема „Марія" в світлі релігійної етики Т. Шевченка" і проф. д-р П. Ковалів — на тему „Тарас Шевченко як поет і людина". Конференція призначена для ширшого загалу громадянства. Вхід вільний.

В УВАН — ДОПОВІДЬ ПРОФ. Ю. ШЕВЕЛЬОВА

Ню Йорк. — В домі УВАН проф. Юрій Шевельов зробить доповідь під заголовком „Ходкевич, Міцкевич, Вобркевич — (з історії слов'янських і українських прізвищ)". Конференція відбудеться в суботу 18-го березня, о 6-ій год. вечора.

КОНФЕРЕНЦІЯ СТУДІЙНОГО ТОВАРИСТВА І БЕНКЕТ

Ню Йорк. — З нагоди Першої Установної Конференції Студійного Товариства ім. Михайла С. Грушевського, тут відбудеться Студійна Конференція та урочистий Бенкет, присвячені 50-літтю обрання проф. М. С. Грушевського Головою Української Центральної Ради та для вшанування його соратників — членів Української Центральної Ради і членів Урядів Української Народньої Республіки. Обидві імпрези відбудуться в суботу 8-го квітня 1967 р. в готелі „Ню Йоркер" при 34-ій вул. та 8-ій евню. Початок Студійної Конференції о 2-ій год. по полудні, а Урочистого Бенкету о 7-ій год. вечора. В програмі Урочистого Бенкету: промова проф. Бориса Мартоса, кол. Прем'єр - міністра УНР, на тему „Михайло С. Грушевський і Українська Національна Революція". Головою Управи Студійного Товариства є д-р Юрій Криволап.

ВІДЗНАЧАТЬ 70-ЛІТТЯ Є. МАЛАНЮКА

В суботу, 18-го березня о год. 7:30 вечора в Народному Домі в Ірвінґтоні, Н. Дж., відбудеться зустріч громадянства з поетом Євгеном Маланюком, з нагоди 70-ліття його уродин.

Визначні мистці слова й музики візьмуть участь в програмі цієї зустрічі, що її улаштовує відділ ООЧСУ в Нюарку.

У ТОРОНТІ БУДУТЬ ОБГОВОРЮВАТИ ПРОБЛЕМИ УКРАЇНСЬКОГО ТЕАТРУ

Торонто. — Літературно-Мистецький Клюб в Торонті влаштовує в суботу, 18 березня 1967. р., о год. 7 вечора, в залі школи церкви св. Миколая імпрезу для обговорення проблем модерного театру у формі і під назвою „Суд над виставою драматичного твору Лесі Українки „Камінний Господар" поставленим „Новим Театром" під режисурою Володимира Лисняка. Участь у „Суді" беруть режисер Володимир Лисняк і його оборонець з Ню Йорку та місцеві діячі театру і літературознавства з Торонта. На цю цікаву імпрезу запрошує все громадянство Управа ЛМКлюбу.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

ЗРАЗОК БЛЮЗНІРСТВА

Журнал „Україна" ч. 5, (головний редактор В. Большак) що виходить у Києві накладом у 210,000 примірників провадить антирелігійну роботу з допомогою таких „порівнянь": ...„Одним з доказів божественного походження Ісуса Христа було його вміння ходити по воді. Нещодавно винахідник з НДР зробив спеціальні гумові чоботи, в яких можна переходити через річки й озера, незалежно від їхньої глибини. Чоботи надувні, з довгими ступнями..."

ДЕ КУПИТИ ГРАМПЛАСТИНКУ?"

З таким запитанням звертаються люди в УССР не лише до продавців у магазинах, а й через пресу. Відповіді не знаходить, бо московський „Апрелевський" завод грамплатівок та всесоюзна фірма „Мелодія" випускають їх занадто мало, особливо з українською музикою. У „Культурі і Житті" з 5-го березня директор фірми „Мелодія" у Москві Н. Морозов сказав в інтерв'ю, що продукція збільшується та що на „ЕКСПО-67" у Монтреалі фірма вишле понад 150 назв нових платівок, „що широко представлять творчість всіх народів СССР" (але в УССР ті платівки ледве чи потрапляють). Всесоюзна фірма платівок „Мелодія" іноді випускає - перевидає старі записи, реставруючи по змозі звук. Згадуваний Морозов поінформував, що в 1967 р. будуть реставровані записи Рахманінова, Обухової, Патті, Таманьо, Карузо — „видатних італійських співаків". Однак, він нічого не згадав про необхідну реставрацію і випуск платівок з піснями великої Соломії Крушельницької.

СУМНИЙ ЛИСТ

Юнак С. Г. ділиться своїм смутком з читачами „Молоді України" з 4 березня (листа надруковано без коментаря - відповіді):

„Мені 20 років. Служу в Радянській армії, на Півночі. А в рідному селі Пивночи на Волині, лишилася кохана Галя. Ми дружили ще з шкільних років, радість і горе зустрічали разом. Вперше розлучились, коли йшов до армії. Останнього вечора пообіцяли чекати одне одного, як би довго не тривала розлука.

Мені важко без Галі. Думаю про неї весь час, жду листів, мрію про зустріч. А вона... Недавно отримав останній лист. Не вірив своїм очам: Галя вирішила припинити нашу дружбу, мовляв, помилилась, їй же тільки 18 років. Я хочу пояснити, як може дівчина так швидко забути друга і зневіритись у коханні? І що робити юнакові, який любить її по-справжньому, як перенести цю зраду?"

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid ot the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Нарід проти угодівства

Відомий синдикований американський коментатор Дейвід Лоренс опублікував минулого тижня статтю, в якій призадумується над причинами, що спонукали сенатора Роберта Кеннеді виступити вперше одверто проти президента Джансона. Як відомо, у своїй промові на пленумі Сенату сен. Кеннеді закинув Президентові, що той знехтував згоду Ганою приступити до переговорів, якщо ЗДА припинять бомбардувати Північний В'єтнам, і злегковажив підтримання тієї пропозиції Москвою. Названого коментатора цікавлять мотиви сенатора Роберта Кеннеді, — цікавить тактика цього політика.

Поминаючи, що тактика Роберта Кеннеді загрожує єдності Демократичної партії в критичний для тієї партії виборчий час, Лоренс Дейвід вказує на одну засадничу помилку, що її робить Роберт Кеннеді: що він старається здобути собі популярність, приставши виразно до лівого крила Демократичної партії. Американський публіцист стверджує: „ніхто з тих осіб, що займають у міжнародних справах пацифістичне або угодівське становище, на довгу мету не здобуде більшости в публічних опитуваннях". Це сутня правда: американський нарід проти будь - яких поступок комунізмові, зокрема проти виявлювання м'якости супроти комуністичного ворога у В'єтнамі. Нема такого американця, який не хотів би миру. Всі боліють тамошніми людськими втратами, трудами півмільйонової американської армії, велетенськими грошовими витратами на цілі війни. Але Президент і члени його Уряду знають добре, що проти них піднялась би буря в Конгресі і публічній опінії, коли б вони погодились на таку розв'язку В'єтнамської проблеми, яка в практиці дала б перемогу комуністам. Тим паче піднялася б буря, якби Президент відкликав американські збройні сили з В'єтнаму, залишивши напризволяще Південний В'єтнам. Більшість американців за гострішу, а не за лагіднішу воєнну тактику супроти Північного В'єтнаму. Величезна більшість американців хоче перемоги у В'єтнамі, а не угодівського миру.

Упадок царату

8-го березня ц. р. за новим стилем минуло 50 років з дня, коли на вулицях перейменованого під час війни на Петроград — Петербургу, почалися заворушення, які через сім днів довели царя Миколу II до зречення престолу. Спершу голодові, демонстрації незабаром набрали політичного характеру. Безкровний переворот, що його тодішній президент Вудро Вільсон прославляв у Вашингтоні, як „чудові й підбадьорливі події", перетворився згодом у найбільш криваву, яку лише знає всесвітня історія, революцію. Проте, петроградські події з-перед 50-ох років мають і матимуть завжди основне значення, як ще один доказ правильности неписаного історичного закону, що навіть наймогутніша імперія, побудована на воєнних підбоях та зберігана адміністраційно - поліційним апаратом, не всилі втримуватись вічно.

Микола II зрікся формально у користь великого князя Михайла, але насправді з його відходом скінчилося понад 300-річне правління династії Романових. Глибоким трагізмом віє з історії того правління. Царат Романових став в очах всього світу синонімом сатрапії, панування упривілейованої верстви, що збагачувалась коштом усіх інших верств, синонімом тупого бюрократизму, поліційного надзору і корупції державного апарату. Епоха Романових, що її започаткував цар Михаїл у 1613 році, нічим не різнилась від тієї епохи, на яку похмуру тінь кинув попередник Михаїла — Іван Лютий. Петро Перший, що в своєму реформаторському гоні наказував стинати бороди боярам, був таким самим сатрапом і ненависником всього не-московського. Петро Перший і його наступники робили ту саму помилку, що й Бурбони у Франції: утотожнювали державу з монархом.

Російсько - царська імперія була назверх могутньою: позірним внутрішнім спокоєм, великою армією, високою валютою. Але всередині вона була гнила, слаба, і війна з Японією у 1905 році виявила глиняні ноги того колоса. На руїнах царської імперії большевики здвигнули власну імперію і продовжують таку ж саму політику царів. Безпосереднім поштовхом до упадку царату були поразки російської армії на фронті, голод, розпряження апарату.

За Романових знищено Гетьманську українську державу, зруйновано Січ, заведено московську адміністрацію в Україні й швидким темпом безскрупульно винищувано край і нарід. Політичною девізою царату супроти України було Валуївське „не било, нет і не будет". Царат довів Україну й усі інші поярмлені ним народи до стану, що його схарактерезував Шевченко: „від молдаванина до фіна все мовчить"

Большевики продовжують політику Романових у зберіганні російської імперії коштом всіх інших країн і народів. І тому большевицьку імперію мусить зустріти та сама доля, що стрінула була царську.

ПІДСУМКИ ПЕРШОГО РОКУ П'ЯТИРІЧКИ

У московській „Правді" з 29 січня ц. р. Центральне Статистичне Управління при Раді Міністрів СССР опублікувало підсумки виконання п'ятирічного пляну розвитку народного господарства за 1966-ий рік. Як звичайно водиться в такого роду звітах, статистичні дані подано не в абсолютних цифрах, а у відсотках.

В усіх галузях економіки стверджується „успішний розвиток", всі „союзні республіки" нібито виконали річний плян в загальному обсягу виробництва, в сільському господарстві, в транспорті, в капітальному будівництві, в піднесенні матеріяльного добробуту і культурного рівня населення.

Але це — лише в загальному обсягу, який годі дослідити на підставі тих статистичних даних.

В рубриці „Промисловість" впадає в очі найнижчий відсоток росту за 1966 рік — 4% — харчової і 5% рибної промисловости. Беручи під увагу щорічний приріст населення, можна вважати, що в тому році ці життєво - важливі галузі промисловости тупцювались на місці. Нових домів збудовано за той рік лише на 1% більше супроти попереднього, бо й міністерство деревообробної промисловости виконало свій плян лише на 4% більше від пляну 1965 року.

Не виконали своїх плянів такі галузі промисловости: продукція цукрового піску (88%), рослинної олії (98%), кондиторських виробів (93%) і ткацьких верстатів (99%). Видобуток вугілля в СССР супроти 1965 р. становив лише 101%.

Назагал не виконали своїх плянів 11% промислових підприємств, не додавши державі на понад 1 мільярд рублів: плястиків, синтетичних смол, металюргійного устатковання, вантажних кранів, вагонів, трансформаторів, білизни, цегли, холодилень та ін.

В сільському господарстві, де гуртова продукція зерна нібито зросла на 10% (10.427.000.000 пудів), поголів'я свиней зменшилося на 1.6 мільйона штук (!), а продуктивність худоби лише трохи підвищилась.

Гуртовий прибуток колгоспів зріс нібито на 15%, а „грошові і натуральні прибутки колгоспників — на 16%". Але ця цифра не розкриває їх реальних прибутків, які все ще залишаються мізерними у порівнянні із заробітками навіть некваліфікованих робітників у місті.

В статистичному звіті стверджується, що: „врожайність сільськогосподарських культур в ряді районів залишається низькою... не всюди ефектовно використовується мінеральні добрива... в ряді колгоспів і радгоспів собівартість продуктів залишається високою, виробництво ведеться нерентабельно... багато радгоспів не виконали плянів прибутку, а багато мають втрати..."

В ділянці транспорту в звіті зазначається недовиконання пляну перевозів кам'яного вугілля і лісу, перестої вагонів під вантажними операціями понад встановлені норми, а також перестої суден і автомобільного транспорту.

У пляні капітального будівництва в першому році п'ятирічки особливу увагу звернено було на відбудову міста Ташкенту, зруйнованого землетрусом: понад 600 підземних ударів.

Свої пляни щодо введення виробничих потужностей не виконали в 1966 р. міністерства: нафтопереробної та нафтохемічної промисловости, вугільної, хемічної, лісової, целюльозно - паперової, деревообробної, легкої, хорчової, м'ясної і молочної.

Плян капіталовкладів і будівельно монтажних робіт виконано в цілому лише на 95%.

„В організаці виробництва, — сказано в звіті, — є багато недоліків. Пляни по обсягу підрядних робіт і обниження собівартости, завдання щодо піднесення продуктивности праці недовиконані".

Усіх робітників і службовців в СССР наприкінці 1966 року було 79.7 мільйона. В „тому році, — стверджується в звіті, — як і в попередніх безробіття в країні не було". Очевидно, це не відповідає правді, бо „плинних", незареєстрованих безробітних, а також т. зв. летунів, що довго не затримуються на одному місці, шукаючи ліпше оплачуваної праці, в Совєтському Союзі сотні тисяч.

Пересічна місячна платня робітників і службовців зросла — згідно із звітом — з 95.6 рубля в 1965 р. до 99 рублів у 1966 році, або на 3.6%. При надзвичайно широкій амплітуді платень в СССР цей „пересічний" заробіток також не відповідає реальній дійсності. Основна маса працюючих там — некваліфіковані сили, і з самої ж таки совєтської преси можна довідатись, що, наприклад, прибиральниця в установі одержує місячно 45 рублів, а сторож — 38-40 рублів, отже в 4-5 разів менше, як в Америці. Тим часом пара поганеньких черевиків коштує 15 рублів, а вовняна блюзка 35-40 рублів. Співвідношення ж платень кваліфікованого совєтського і американського робітника становить 1 до 9.

Як виходить з таблиці продажу різного роду товарів, у 1966 році в відсотках до 1965 року продано хлібопродуктів лише на 3% більше, риби — на 3%, вовняних тканин — на 4%, а рослинної олії лише 98%, швацьких машин — 90%, радіоприймачів — 99%. Продаж м'яса і м'ясних виробів унаслідок полегш в присадибних господарствах колгоспників підвищився до 112%. Це видно і з такого ствердження в звіті: „Збільшився об'єм продажу сільськогосподарських продуктів на міських колгоспних ринках", — а не в державних крамницях.

В галузі житлового будівництва звіт подає такі цифри: державним коштом, а також коштом робітників і службовців по містах збудовано 1 мільйон 850 тисяч нових мешкань, а коштом колгоспів, колгоспників і сільської інтелігенції — 370 тисяч житлових домів. Визначити участь держави в житловому будівництві на основі цих даних неможливо. Проте, в звіті стверджується, що „пляни житлового і культурно - побутового будівництва в цілому по країні і в багатьох республіках виконані не повністю".

Населення Совєтського Союзу на 1 січня 1967 року становило 234 мільйони.

Підсумки першого року „косигінсько - брежнєвської" п'ятирічки свідчать про перманентну кризу совєтської економіки.

(Вяч.)

ЩО ПИШУТЬ ІНШІ

САМОГО ВИЗНАННЯ ЗАМАЛО

Тижневик „Український Голос" з Вінніпегу з 8-го березня, коментуючи визнання рівноправности української мови Сенатом Манітобського університету, як радісну подію, додає: ...Саме визнання української мови ще не розв'язує само собою усіх проблем, що зв'язані з навчанням української мови. Треба учителів з кваліфікаціями викладати українську мову в середніх школах. Українські учителі повинні здобувати потрібні кваліфікації, вписуючись на літні курси цього року... Треба подбати, щоб у містах і в українських околицях були кляси української мови. Місцеві провідні люди повинні негайно звернутися до дивізійних шкільних рад, щоб кляси були відкриті в новому шкільному році. Треба повести рух серед студентів, щоб вони вписувалися на українські кляси. Мусимо за всяку ціну виправдати наші домагання за рівноправність української мови, яке вже стало доконаним фактом."

ЩЕ ПРО КОНСУЛЯРНИЙ ДОГОВІР МІЖ ЗДА І СССР

Щоденник „Америка" в числі з 4-го березня, у передовій „Навіть, якщоб не могли виграти", коментуючи справу можливого підписання консулярного договору, зазначає: „Ми свідомі, якими приятелями можуть бути московські комуністи. Це ті приятелі, про яких кажеться: „Стережи нас, Боже, перед прятелями, бо з ворогами дамо собі самі раду".

Ось причина, чому ми — навіть коли, здається, що справи не виграємо — повинні посилити нашу акцію протестів проти консулярної конвенції з СССР, хоча б тільки „для рекорду", аби не було ніякого сумніву, яке наше становище, і щоб історія занотувала, що українці остерігали вільний світ вчасно про нову підступну акцію Кремлю".

МОДЕРНИЙ НІГІЛІЗМ

Тижневик „Християнський Голос" від 29січня, аналізуючи причини різних нігілістичних проявів у думанні й поведінці сучасної молоді, пише: „Нігілістичні прояви серед молоді пояснюють західні педагоги і суспільні діячі тим, що матеріяльний добробут, вигода доведена до розгнузданости і свобода не вдоволяють молодих людей. Школа дає, щоправда, солідне загальне і фахове знання, але не дає любови до ідеалу правди, добра і краси. Молодіжні організації ідеалістичних напрямків не всилі охопити усіх своїм впливом. Та й їх не так багато. На перешкоді стоїть надмірний демократизм у виховній праці. Не без вини тут і батьки, а багато більше, — духова атмосфера, що її формують модерна література, фільми і преса."

ЗРАЗОК ПОЛІТИЧНОГО МИСЛЕННЯ

Обговорюючи можливості обрання посла Михайла Стара на Прем'єра Канади („Народна Воля" від 23-го лютого) кореспондент Тома Кобзей зазначає, що на це є можливості, і додає:

...„Автор цих рядків ніколи не був, не є і не буде консерватом. Але в такім випадку, він перше є українцем, а потім партійцем і в цьому випадку він би бажав дожити того, щоб М. Стар став прем'єром Канади. Не тільки тому, що він українець, але й тому, що він виявив свої великі здібності в політичних і економічних справах та є розважним і розумним. Стар прекрасно розуміє і відчуває справи робітників і фармерів, до того є добрим українським демократом і патріотом".

ДО 50-РРІЧЧЯ „ЖОВТНЯ"

Тижневик „Шлях Перемоги" в числі з 12 лютого, у передовій „Розкриваймо велику брехню", зауважує:

„Немає сумніву, що нерозривна суміш інтернаціонально - комуністичних кличів з московським шовінізмом не є проблемою тільки одного періоду в розвитку большевизму. Сьогодні дуже часто дехто робить помилку, говорячи про те, начебто великодержавний московський шовінізм переміг щойно за часів панування Сталіна, і начеб то до того часу існував якийсь „чистий" ленінський інтернаціональний комунізм. Такий погляд на большевизм цілком не відповідає правді і приводить в наслідку до народжування нових ілюзій про можливості переставити большевизм на рейки справжнього інтернаціоналізму. Глибші історичні й соціологічні досліди ленінського періоду, його творів — показують, що вже й тоді за інтернаціональними фразами скривалася нова форма московського імперіялізму".

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

Польський архітект про українські церкви на Лемківщині

Руйнування українських церков - святинь на Лемківщині, що перебуває тепер під Польщею, дійшло до такої міри, що один із польських архітектів виступив із пляном урятувати недоруйноване. В тижневику „Наше Слово", що виходить українською мовою у Варшаві, в числі з 29 січня ц. р., керівник відділу захисту старовинних пам'яток, інженер - архітект Фелікс Канцлеж опублікував ілюстровану фотознімками багатьох, як він пише, лемківських церков, статтю „Проблема охорони пам'яткових лемківських церков". На території Лемківщини, — пише автор, — „у південних і східніх повітах Жешівського воєвідства" — збереглося біля 180 згаданих лемківських церков, але не в усіх відбуваються Богослуження, і церкви, таким чином, залишились без догляду, приречені на руїну. Автор, стверджуючи, що багато з тих церков вражають красою, що на них позначився слід візантійських впливів („в пляні грецького рівнораменного хреста"), зазначає:

„Майже 80 пам'яткових церковок не використовуються і руйнуються під впливом атмосферичних умов та з браку охорони. Одним з основних засобів охорони є відповідне громадське ставлення, яке ґарантує відповідне збереження і утримання пам'яток. Ці церковки втратили свою дотеперішню культову функцію, і необхідно встановити їх ролю в сучасному суспільстві, як культурних цінностей. Найбільш відповідною розв'язкою проблеми збереження вартісних і розташованих далеко від населених осередків лемківських церков є зацікавлення ними як туристськими об'єктами. Це зробити легко, бо вони знаходяться в цінних під туристським оглядом місцевостях країни, в цікавому краєвиді, в оточенні багатої природи".

Автор статті відкидає інший плян, а саме — звезення кількох церков в одну околицю, створення музею-заповідника під голим небом, зазначаючи, що таким чином кожна церква була б „вирвана" із свого природного оточення, з пейзажу (додамо — може й доруйнована під час розбирання та перевозу). Він пропонує взяти церкви і церковці Лемківщини, особливо в районі Безкидської петлі, під державний нагляд.

На світлинах бачимо велику, з багатьма банями церкву в с. Щавне, Сяноцького повіту, трибанну церкву - красуню, з високими видовженими банями у с. Ставиші, Горлицького повіту (один хрест на бані дуже похилений), малу церковцю в с. Обажим на Березівщині та ін.

Із наведених у статті статистичних даних виходить, що в яких 100 церквах на Лемківщині відправляються Богослуження, але невідомо, в якому обряді: римо - католицькому, православному чи й греко - католицькому.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ДО СТАТТІ „ТЮТЮН У ВЛАСНІЙ ОБОРОНІ"

Якщо б ця стаття появилася в „Комарі" або іншому гумористичному журналі, не було б потреби забирати голосу. Коли ж, одначе, апологія тютюну й алькоголю удостоїлась вміщення у поважному часописі, яким є „Свобода" (див. ч. 36 з 1 березня), уважаю за свій обов'язок забрати слово, щоб запобігти ширенню баламутства.

У противагу до спроби „зреґабілітувати" горілку й похвал під її адресою як добродія кровоносних судин, наведу тут декілька фактів:

1) Медичні науки не говорять нічого про те, щоб алькоголь був спроможний розпускати холестерину в крові. Не може він також прочищувати кровоносні судини від відкладів холестерини, бо раз витворені артеріосклеротичні зміни безповоротні. Зате наука ствердила, що при недоживлюванні постійне споживання алькоголю пошкоджує печінку, а враз із тим сприяє витворюванню в ній холестерини. При нормальній відживі, одначе, одноразове споживання великої кількости алькоголю, як і щоденне вживання його в меншій кількості, посилює синтезу холестерини в печінці і підносить позем її і товщів у крові. Так само й куріння тютюну підвищує кількість холестерини в крові.

2) Ще й досі деякі лікарі за традицією двох сторіч рекомендують вживати алькоголь для розширення знемагаючих вінцевих судин серця. Тим часом сучасними дослідами доказано, що алькоголь не тільки не поліпшує відживи серця, але, навпаки, її послаблює. Під впливом бо алькоголю кровобіг у коронарних артеріях серця сповільнюється і опір супроти круження крови збільшується. Отож стосувати алькоголь як лік при коронарних захворіннях серця — анахронізм. Так само й нікотина звужує вінцеві судини серця.

3) Якщо йдеться про ролю алькоголю у витворюванні зціпів крови, то й тут нема його за що хвалити. Алькоголь, як і нікотина, здержує продукцію ензиму, який розпускає фібрину, основу зціпу крови, що його виділюють стінки кровоносних судин під час фізичних вправ.

4) Загальновідомо, що алькоголь розширює периферійні судини шкури і дає переходове почуття тепла. Наслідком цього, одначе, є посилена втрата тепла й збільшена податність на холод і застуду. Розширювальне діяння алькоголю на кровоносні судини сприяє кровотечам, наприклад, у стравному тракті.

Гадаю, що цих кілька завваг вистачить, щоб старші віком громадяни перестали вважати горілку, вино та пиво за приятелів своїх знемагаючих кровоносних судин і ставились до них так, як і до їхнього супутника - тютюну, з великою резервою.

д-р Микола Ґрушкевич
Клівленд, Огайо

Микола Костирко

ЗГАДКИ ПРО ІЄРОМОНАХА О. МИКИТУ

(2)

Друга, просторіша кімната була в розпорядженні товариства учнівської молоді „Зоря". Там відбувалися збори, засідання, лекції і доповіді.

І тудиж кожної неділі після Богослужби батьки приводили й приносили своїх маленьких дітей, для яких о. Микита влаштовував інсценізації, організував співи й деклямації. Після того звичайно висвітлювано науково - популярні розвагові фільми, що їх о. Микита діставав з Науково-Технічного Товариства. Фільм „крутили" два хлопці: Василь і Микола. Василя у 1921 році розстріляла „чрезвичайка" за участь в підпільній організації, а Миколі пощастило уникнути такого кінця, і це дало йому змогу далеко пізніше писати ці рядки.

* *

Навесні 1918 року Українська Центральна Рада, з допомогою німців, звільнила Одесу від большевиків. Урядування гетьмана Павла Скоропадського потривало лише сім місяців. Владу в Одесі намагалися перейняти частини російської добровольчої армії. Але ця справа їм не вдалася, бо всі важливі стратегічні пункти і головні урядові установи, а також і залізничний двірець, були обсаджені невеличкими українськими частинами, серед яких особливо виявила себе Перша Українська Студентська Сотня при Демкомісії Херсонщини, що її кілька місяців перед тим засновано, щоб не допустити большевицького повстання. Молодь з товариства „Зоря" і приятелі о. Микити першими пішли до лав тієї сотні.

5 грудня (за ст. ст.) 1918 року денікінці, що відсиджувалися на пароплаві „Саратов", з допомогою артилерії французької фльоти і „зуавів", почали наступ на місто. Українська залога з частинами регулярного війська, згідно з наказом вищого командування, яке ввесь час вело переговори з французами, відійшли поза межі міста.

На зустрічі нового, 1919 року денікінські контррозвідчики арештували о. Микиту, але після допиту відпустили.

Недовго трималася влада денікінців, і вони віддавши Одесу большевикам, перейшли в Крим. Відразу почалися розправи з українськими діячами. Отця Микиту большевики ще не чіпали, бо за ним стояли робітники, з якими ще тоді большевики мусіли рахуватися. Отже, продовжувала існувати і його книгозбірня з „дитячим клюбом".

Наприкінці літа 1919 року до Одеси наблизилось українське військо. Денікінці, за допомогою англійської фльоти, висадили біля міста десант. Большевики, боючись оточення, панічно втекли, віддаючи без бою Одесу денікінцям. І знову під час зустрічі нового, вже 1920-го року, арештують о. Микиту враз із багатьма іншими українськими діячами.

Той Новий рік позначився масовими обшуками й арештами українців, як по організаціях, так і по приватних мешканнях. І тільки внаслідок звернення нашвидку зорганізованого Українського Жіночого Червоного Хреста до англійського генерала Стерлінґа заарештованих випущено на волю.

У лютому 1920 року денікінці назавжди залишали свою „єдину і неділиму". Їхні обози тягнулися через місто протягом кількох днів, а за ними по п'ятах їхала большевицька кіннота Котовського, що нараховувала аж... 200 шабель!?[4])

Підтримування порядку в місті денікінці передали стаціонованому тоді в Одесі, напівінтернованим Українським Січовим Стрільцям. Комуністи, що повилазили з підпілля, захопили багато зброї, а Січові Стрільці оголосили себе „червоними". Почепивши червоні стрічки, вони зодягнулись в англійську уніформу, , величезні склади якої залишили денікінці.

У часах денікінського і в перший період большевицького панування число відвідувачів книгозбірні о. Микити збільшувалося. Тут були заступлені всі верстви української громади в Одесі: професори, вчителі, актори, мистці, робітники й міщани.

У перші місяці московські большевики виступали в Одесі під машкарою „лівої демократії"; вони потребували сил для ліквідації денікінців, для перемоги над українським військом, а також побоювались вибуху українських національних сил.

Наявність у місті озброєних Українських Січових Стрільців під командою своїх старшин підбадьорювала місцеве національно думаюче населення і вибух назрівав.

Найбільшої напруги досягнули антибольшевицькі настрої під час святкування роковин Т. Г. Шевченка. По театрах і „Просвітах" заповіджено святочні вистави і випущено друком спеціяльні видання, присвячені пам'яті Поета-Пророка. Усе то діялося під контролею українських „квіслінґів" — лівих українських соціялістів-революціонерів. Вони прибрали собі назву „боротьбистів" і ввійшли в штучно створений „демократичний бльок". Сила ж національного духу виявила себе під час походу-демонстрації на честь Т. Г. Шевченка.

Маса народу, о призначеній годині, стала збиратися на Соборній площі. Більшість людей приходила зорганізовано, групами від підприємств. Всі вони явилися з плякетами, транспарентами, портретами Шевченка і з прапорами. Але більшість прапорів було жовто-блакитних і лише де-не-де маяли червоні.

Совєтський комісар, що прибув на Соборну площу наказав негайно усунути національні — „не державні" прапори. З гущі народу залунали вигуки: „Геть з комуністичними ганчірками"! Комісар зійшов на підвищення і повторив свій наказ. Побачивши, що ніхто його не слухається, заявив, що похід не почнеться, аж доки не зникнуть жовто - блакитні прапори.

Похід затримався, але за деякий час таки рушив з національними прапорами. Закінчився він на Думській площі, де вже стояли вишикувані, зі зброєю Січові Стрільці. Із збудованої для тієї нагоди трибуни почали виголошувати промови московські комуністи й їхні посіпаки — боротьбисти. Усі ті промови раз-у-раз переривалася вигуками. Настрій демонстрантів підносився, положення загострювалося і мало не прийшло до кровопролиття, що могло б закінчитися визволенням від окупантів.

[4]) Котовський був кримінальним злочинцем, який до революції тероризував Басарабщину своїми грабунками. Згодом його спіймали, і він сидів закований в одеській тюрмі, звідки його звільнила революція. Після того як „революціонер" зорганізував із колишніх злодіїв загін кінноти. Пізніше поповнював своє „військо", силоміць набираючи селян з околиць Тирасполю.

(Закінчення на стор. 4-ій)

Нюарк, Н. Дж.

В РОКОВИНИ КРУТ

11-го лютого Українська Студентська Громада влаштувала академію для вшановання пам'яті Героїв з-під Крут, що в героїчній боротьбі з московсько - большевицькими ордами полягли за волю України. Молодь вшанувала тих Героїв монтажем поезій — „Монтаж Крути". Голова Студентської громади, Марія Процюк, відкрила свято вступним словом. Відтак відчитано проклямації, які на старання Студентської громади, видали мейори міст Нюарку й Ірвінгтону, проголошуючи 29-го січня — „Днем Українського Студента" в пам'ять Героїв з-під Крут.

Святочну промову виголосив студент Юрій Яворський. Слідував монтаж, що складався з деклямацій, інсценізації в тьох відслонах і пісень при акомпаніяменті гітар. Інсценізація представляла переживання студента, що зголосився до новосформованого студентського куреня й відходив на фронт, і його дівчини. Картини інсценізації: „виїзд на фронт, недокінчений лист з поля бою і повідомлення про смерть студента та голос з-за гробу". Ціла програма була виконана дбайливо з чуттям. Приявні переживали події разом з виконавцями, і неодному заблистіли очі зі зворушення.

Авторами монтажу були студенти: Марійка Процюк, Софійка Мартинець і Мирон Бокало, що також був директором цілої програми. Виконавцями були: Валя Вальчик, Марійка Гарматій, Ляриса Гук, Ірена Демків, Ніна Дмитрах, Софійка Мартинець, Христя Милян, Леся Ориняк, Люба Процюк, Марійка Процюк, Квітка Семанишин, Боженна Сигалів, Ліда Тим'як, Соня Цапар, Дарка Чайківська, Галя Янюк, Мирон Бакун, Богдан Гарасим, Мирон Гарматій, Євген Мандзій, Роман Пітьо, Юрій Торбич, Володимир Третяк, Зенон Цибик, Микола Яковенко й Славцьо Процюк. Технічним оформленням зайнявся студент Роман Гой. Академія відбулася в Народному Домі, й виконавці разом з приявними закінчили її співом національного гимну.

Приємно вражало, що молодь Нюарку й околиці — студенти Пласт і СУМ громадно заповнили залю Народного Дому.

Сумно згадати, що наше старше громадянство на це свято не прийшло, а так часто в пресі читаємо й чуємо запити: „Де наша молоь?" Я до тих всіх ставлю питання — де наші батьки?

В. М.

УКРАЇНСЬКА МОВА „МОЛОДІ УКРАЇНИ"

Подаємо один із зразків, якою мовою виходить у Києві газета, призначена для української молоді: „Кілька порад." — „Ти поглядаєш на нові черевики на кожаній підошві. Заховай їх! На вологих схилах не втримаєшся. Тапочки візьми, але як зміну, бо довго ходити в них не можна. Кеди або черевики на гумовій, рубчатій підошві — це добре. Але якщо нові, треба розносити. Тренувальні шаровари або шорти, сорочка, шкарпетки, берет, плащ і теплий костюм у рюкзаку на випадок дощу — ось ти готовий. . ."

Монтреаль, Канада

ДЕМОНСТРАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ

4-го лютого монтреальські телевізійні стації у вечірніх вістях подали до відома одну з важніших подій цього дня в Монтреалі — протест українських студентів проти переслідування українських інтелектуалістів та висилання українських студентів на Сибір московсько - большевицьким окупантомо. Цей протест-демонстрація був получений зі зложенням вінця під пам'ятником Невідомого вояка для 300 українських студентів, що згинули в битві під Крутами. На телевізійному екрані пересувалися ряди демонстрантів з чисельними транспарентами в в англійській, французькій, і українській мовах. На чолі походу маршували хорунжі з прапорами: українським, канадійським і квебецьким.

Ці демонстрації зорганізував Союз Українських Студентів Канади. Відділ в Монтреалі при участі студентів монтреальських університетів МекҐіл, Лойола, Сер Джорджа Віліямса і Франкомовного Монтреальського університету.

Демонстрація була заповіджена летючками. Понад 200 студентів зібралися при вході до університету МекҐіл та зформували похід, який пройшов репрезентативними вулицями Монтреалу — Шербрук і Пійл до Домініон Скверу, де при всяких урочистостях складають вінці.

Похід супроводжали репортери телевізійних і радієвих стацій та поліція, яка нормувала вуличний рух. Численним прохожим роздавано летючки в англійській і французькій мовах. В цих летючках представлено сучасний стан українського народу під большевицькою окупацією, яка нищить все українське, чого доказом є нова филя переслідувань українських письменників і студентів.

Хоч того дня був тріскучий мороз, на Домініон Сквері очікувало студентів більше число наших старших громадян - українців, щоб приєднатися до протесту молоді. Після зложення вінця промови через гучномовець виголосили в англійській мові, Ярема Келебай, в французькій — Іванна Калужна, а в українській — Петро Гаврилюк. Після промов учасники відспівали український національний гимн.

Цей похід, що його телевізійні репортери назвали „сайлент демонстрейшен", був одною з найбільш вдалих і ефективних демонстрацій, влаштовуваних колинебудь українцями в Монтреалі. Відгук українського і чужого громадянства був позитивний.

Організаторами демонстрації були Ігор Шнурівський і Марта Скамб, і їм належиться признання, а також і всім учасникам, які культурним способом запротестували проти політичних і соціяльних несправедливостей в Україні в 20-ому столітті, тоді, коли малі примітивні народи Африки дістають суверенність та рівноправність нарівні з великими потугами світу.

І. З.

Згадують про царські утиски

У журналі „Україна" ч. 6 за лютий наддруковані фотокопії документів, що свідчать про те, як царський російський уряд заборонив українцям створити Товариство для допомоги українським письменникам, котрі, „дбаючи про хліб насущний, марнували сили і талант на невдячній щоденній роботі": М. Коцюбинський служив у канцелярії, О. Олесь — ветеринаром на київській бійні худоби, на сухоти хворіли Б. Грінченко, В. Самійленко, В. Доманицький і т. д. Однак харківський губернатор не дозволив створити, ні тоді, ані згодом, якогось допомогового товариства. І після 1905 року — „царизм робив усе, щоб не допустити розвитку національної культури", — згадують автори статті „Несправджений замір". Скільки їх є в УССР?

Філядельфія, Па.

29-РІЧНИЙ З'ЇЗД ОКРУЖНОЇ РАДИ СУА

12 лютого у Філядельфії в приміщенні Централі СУА відбувся надзвичайно успішно З'їзд Окружної Ради СУ-А, в якому взяло участь 70 делеґаток, представниць 17 на всіх 21 Відділів Філядельфійської Округи. Делеґатки прибули з Філядельфії, Честеру, Трентону, Вилмінгтону, Вашингтону, Балтимору, Вашингтону й Бетлегему.

Звітували представниці Відділів пані: М. Івахів, Н. Лопатинська, О. Микитин, Н. Кобрин, Л. Дяченко, А. Банах, А. Пащук, А. Богачевська, Г. Царинник, І. Пенкальська, О. Гарванко, Л. Леміщка, М. Скасків, Е. Товт, Н. Даниленко, і А. Гарас. Голови звітували на підставі виготовленого Управою Окружної Ради квестіонару, що дало можливість голові Звітової Комісії, пані Ірині Качанівській подати вичерпний перегляд праці і досягнення Округи в ділянках — організаційній, культурній, суспільної опіки і виховній.

Досягнення ці та многогранність діяльности імпозантні — починаючи від мистецьких, господарських курсів, літературних вечерів та рефератів, цікавих нових починів, як ляльковий театр чи реґіональних мистецьких вечерів, а особливо організація опіки над дитячими садками, яких в Окрузі є аж 5, співпраця із школами українознавства, та навіть, як це сталосьу Бетлегемі, організація кур. українознавства. Проведено велику працю в ділянці суспільної опіки на власному терені, на що вивано понад 2.000 дол., як також допомоги в інших країнах, до якої входить опіка на бабусями, висилки пакунків до Польщі, Бразилії, а головно допомога осередкам української науки в Сарселі та університетові в Римі.

Вичерпний звіт із діяльности Окружної Ради подали голова його пані Осипа Грабовенська, та організаційна, виховна, імпрезова, культурна і суспільної опіки референтки.

Слід відмітити дбайливо підготовані з'їзди організаційних та культурних референток, влаштування імпрез: Жінки Героїні, вечора історичної ноші, ґрадуаційного вечора та участи у Фестивалю Інтернаціонального Інституту у Філядельфії, а головно влаштування в порозумінні зі Шкільною Радою УККА Курсу виховниць дошкілля, що відбувся підд проводом мґр Ярини Телепко, та який успішно закінчило 8 виховниць. Матеріяли — виклади із цього Курсу видано за редакцією мґр Ірини Пеленської окремим зшитком, що послужить матеріялом для інших Округ.

Одним із доказів великої праці Управи — це грошовий оборот, у звітовому році понад 2,730.00 дол.

П-ні Осипа Грабовенська передала з фондів Окружної Ради датки, — на музейну Збірку СУА в Ню Йорку 50, на Пресовий Фонд „Українки в Світі" 25, та 25 для Відділів, що ведуть дошкільні Світлички.

Звіт Контрольної Комісії в заступстві хворої голови п-ні Михайлини Чайковської зложила п-ні Ангелина Банах. З'їзд ухвалив привіт двом неприсутнім членкам — почесній голові п-ні Олені Лотоцькій та п-ні Михайлині Чайковській.

В програмі з'їзду була програмова доповідь п-ні мґр. Ірини Пеленської на тему „Систематика виховної праці української жіночої організації". Над доповіддю та місцевими проблемами відбулась обширна дискусія. Під час з'їзду працювали Комісії: верифікаційна, мандатова, ухвал, звітна й номінаційна. Особливо важко прийшлося Номінаційній Комісії, з огляду на відмову уступаючої голови п-ні Осипи Грабовенської через обов'язки в центральних організаціях, ще раз очолити Округу. У висліді одноголосного голосування обрано нову Управу у складі: голова — інж. Лідія Дяченко, 1-ша містоголова — В. Ценко, 2-га містоголова — М. Баб'як, секретарка — Я. Кравчук, скарбничка — Є. Новаківська, референтки: організаційні — В. Ценко, Я. Кобрин і Н. Даниленко, виховна — І. Пенкальська, культ. - осв. — інж. Г. Філінська, імпрезові — М. Татарська і Т. Мельничук, пресова — М. Ганіна, сусп. опіки — Л. Федак і В. Харина, молоді — Н. Даниленко, господарські — П. Малиновська, Л. Петрович і В. Грекулевич, зв'язків — С. Вовчок, вільні члени — Е. Товт і С. Кусень.

Контрольна Комісія: Марія Євсевська — голова, М. Пащук і А. Банах — члени.

Належить підкреслити атмосферу згідливости, взаїмної толеранції і довір'я до керівних органів, що панували на З'їзді.

З'їздом проводила президія у складі п. — Стефанія Пушкар, Ліда Бурачинська, Осипа Грабовенська та Наталія Чапленко з Ню Йорку. Секретарювали п. Ніна Самокішин і Марія Данилів.

В. Ц.

Календарець українських виступів на Світовій Виставці „ЕКСПО — 1967"

Монтреаль, Канада. — Як інформує журнал „Промінь" з лютого 1967 р., на Світовій Виставці в Монтреалі відбудуться наступні виступи та виставки, організовані українцями Канади, а особливо енерґійним Жіночим Відділом ЕКСПО з рамени Комітету Українців Канади:

Український Тиждень відбудеться на форумі всеканадійського жін. павільйону (Госпіталіті)) триватиме від 24 до 29 липня 1967 р. Впродовж цього тижня господарями павільйону будуть укр. жін. орг. В той час заплановано влаштувати цілий ряд художніх виступів кращих українських мистецьких сил. Крім того висвітлюватиметься фільм „Скарби України" та знимки українських церков, народніх домів, інститутів, музеїв та уривків цікавіших імпрез із різних частин Канади.

Під час цього тижня продемонструється різне рукоділля українського народ. мистецтва. Відбудеться показ народних та історичних українських строїв як теж показ застосовання української вишивки до модерного одягу.

Українські жін. орг. СУК — 4-го липня ОУК — 5-го липня 1967, гоститимуть кожної днини котрусь з-поміж канадійських англійських чи французьких жін. орг., і в програму зустрічей з ними входитимуть короткі доповіді про різні аспекти української культури.

У Всеканадійському Павільйоні відбуватиметься виставка книжок, виданих українцями в Канаді.

На Площі „Плас де Насіон" завдяки заходам п. д. Запарнюка з рамени КУК виступатимуть наступні українські мистецькі групи:

Жіночий Хор при Соборі св. Софії у Монтреалі, дир. о. протопр. В. Слюзар, 6-го травня і 10-го вересня;

Чоловічий Хор „Прометей" з Торонта, — дир В. Кардаш — 21-го і 22-го травня;

Міш. Хор ОДУМ-у Молода Україна в Монтреалі, — дир. І. Козачок — 17-го червня і 14-го жовтня;

Танц. Група СУМ-у Полтава з Монтреалю, кер. В. Гладун — 9-го липня;

Танц. Група Петра Марунчака з Монтреалю запланувала виступити тричі.

День Української Молоді, що відбудеться з участю всіх молодіжних організацій 29-липня 1967. Ще зголошуються інші мистецькі групи.

У Головному Осередку Канадійського Рукоділля (Кенедісн Гендікрафт Гілд), що знаходиться у Монтреалі, буде влаштована всеканадійська виставка рукоділля всіх етнічних груп, включаючи українську.

Для відзначення сторіччя канадійської державности та 55-річчя свого існування Пласт організує однотижневе джемборі на своїй оселі Батурин, поблизу Монтреалю. На ЕКСПО 67, Пласт, поряд з іншими молодіжними організаціями, візьме участь у Дні Української Молоді.

Спомин в річницю смерти св. п. Бориса Герасименка

св. п. Борис Герасименко

Минув рік, як православна громада Лос Анджелесу в Каліфорнії відпровадила на вічний спочинок військовика, заслуженого політичного та громадського діяча Бориса Герасименка.

Народився небіжчик в тій частині нашої землі, де в історичні часи виховувалося і формувалося лицарство українського народу для захисту своєї батьківщини — Січеславщині.

Знав він славне минуле своєї батьківщини, і тому не було нічого дивного в тім, що по закінченні середньої школи він молодим юнаком з вибухом революції в 1917 році вступив добровільно до Гордієнківського кінного полку, який був розташований на Слобожанщині для захисту своєї батьківщини від ворогів.

Протягом майже чотирьох років він пройшов тернистий шлях, разом з своїми побратимами по полку в рядах Армії Української Народної Республіки, яка з перемінними успіхами вела тяжкі бої з червоними та білими московськими окупантами. Знесилені в нерівній тяжкій боротьбі вояки армії, а разом з ними небіжчик, примушені були залишити батьківщину й вийти за кордон на еміґрацію.

На еміґрації, в Польщі на Волині, склавши зброю, він не розброївся духово. Аж до вибуху другої світової війни на Волині небіжчик працював в політичних, громадських та просвітніх організаціях, чим звернув на себе увагу польської поліції, яка заарештувала його, але він, вийшовши на волю, не залишив політичної праці. З приходом совєтської армії до Галичини і Волині, він перейшов за Сян.

З вибухом війни між Німеччиною і Московщиною він повернувся на Волинь, де працював в політичних та громадських організаціях, а згодом вступив в ряди повстанської армії та виконував обов'язки зв'язкового з окремими з'єднаннями, а зокрема взяв на себе обов'язок постачання повстанських відділів медикаментами.

Наступ совєтів примусив його залишити батьківщину і виїхати на захід до Зальцбурґу. Після капітуляції Німеччини в Зальцбурзі для захисту скитальців небіжчик зорганізував Український Комітет, який очолив. З приходом американської військової влади небіжчик, як представник Українського Комітету, відвідав команданта міста і одержав відд нього зарядження для австрійської влади про забезпечення скитальців харчовими приділами та дозвіл зайняти деякі будинки для приміщення скитальців. Так постав в Зальцбурзі табір для скитальців, який очолював його до від'їзду до Венесуелі до 1948 року.

Перебуваючи у Венесуелі в Каракасі, небіжчик крім праці для забезпечення родини не залишав і громадської та церковної і був одним із головних засновників Української Православної Церкви св. Покрови. Із-за несприятливих обставин небіжчик залишив Венесуелю і переїхав до Лос Анджелесу.

І в Лос Анджелесі він включився в громадську працю і став членом Управи Культурного Осередку, а пізніше його обрано на голову Парафіяльної Управи при церкві св. Апостола Андрія Первозванного.

Майже все своє життя небіжчик прожив в напруженому стані: революція, перебування чотири роки у війську, життя на еміґрації в Польщі, друга світова війна, життя на еміґрації в Німеччині, переїзд за океан, життя у Венесуелі і в Америці виснажили його сили; серце не витримало цього всього і 4-го березня перестало битись, і він відійшов у вічність.

Пам'ять про його добрі діла завжди будуть жити серед нас.

Нехай Тобі, дорогий Сотнику і Побратиме, буде легкою американська земля! Вічна Тобі пам'ять!

О. Подоляк

✝

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Знайомими, що в понеділок, 13-го березня 1967 року упокоївся в Бозі наш Найдорожчий МУЖ і ТАТО

бл. п. МИКОЛА ДЕМКОВИЧ

член 117 Відділу УНСоюзу в Ню Йорку, проживши 85 років.

ПАНАХИДА відправиться в середу, 15-го березня ц. р. о год. 8-ій веч. в домі при 3821 Sedgwick Avenue, Bronx, N.Y.

ПОХОРОН відбудеться в четвер, 16-го березня 1967 року о год. 9:45 ранку після Заупокійної Служби Божої в українській католицькій церкві Преч. Діви Марії, 1745 Washington Avenue, Bronx, N.Y., на цвинтар Gate of Heaven, Mt. Pleasant, N.Y.

Похороном занимається пох. зав. Йосифа Сіньковського.

В глибокому смутку:
дружина — АНАСТАЗІЯ
син — ІВАН ДЕМЕЙ

Замість квітів на могилу
бл. п. ЮЛІЯНА МАЛАНЧУКА
складаємо 20 долярів
на Український Університет в Римі.
А. і М. СВАРИЧЕВСЬКІ
А. і У. ВОВКИ
Б. і Х. ПОДОЛЮКИ

Замість квітів на могилу
бл. п. СПИРИДОНА ТИТЛИ
зложили 10.00 долярів
на Фонд Пластового Шляху
Ігор і Лідя СОХАНИ

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. ЛЮБИ ПЕТРИК
складають на Фонд Українських Воєнних Інвалідів:
Д-р Александер і Дзвінка 25.00 дол.
Юлія і Микола ПАЧОВСЬКІ 10.00 дол.
Вашингтон, Д.К.

Замість квітів на могилу
бл. п. СПИРИДОНА ТИТЛИ
складають 10.00 долярів
на Український Католицький Університет в Римі
Мирослава і Володимир СТОЙКО
з Родиною

СорENSEN гадає, що Джансон не повинен кандидувати на президента

Прінстон, Н. Дж. — Колишній окремий дорадник президента Джана Ф. Кеннеді Теодор С. Соренсен заявив в лекції в Прінстонському університеті, що, на його думку, президент Джансон не повинен кандидувати на президента в 1968-му році, бо досі в історії ЗДА не було ще випадку, щоб віце - президент, який став президентом після смерти президента, кандидував другий раз на цей пост. Соренсен наводить приклади цих віце - президентів, які зайняли пости президента, і які пізніше тільки один раз старалися про перевибір на цей пост. Ці президенти — це Гаррі С. Труман, Калвін Кулідж і Теодор Рузвелт. Соренсен назвав ще чотирьох інших віце - президентів, які стали були автоматично президентами, коли опорожнилося це становище, але пізніше вони не могли навіть здобути номінації на те, щоб хоч раз кандидувати на становище президента. Соренсен вірить, що Джансон здобуде номінацію на кандидата на президента, але він піддає йому думку, щоб ішов за традицією і не старався про другу номінацію на кандидата на президента. Соренсен є прихильником родини Кеннеді і він тому видвигнув цю справу перед громадянством.

Компартії розходяться у питанні безпеки Европи

Як повідомляв кореспондент московської „Правди" ще з 24 лютого із Варшави, там почалась праця „Редакційної комісії" для підготови матеріялів для спільної наради европейських компартій і так зв. „трудових" партій, в питанні безпеки Европи. У „Правді" було подано перелік усіх компартій і „трудових" (як Швайцарська), включно з компартією Советського Союзу. Але в списку ні тоді, ані в пізніших повідомленнях, не фігурують европейські компартії: Румунії, Югославії, Альбанії, Швеції і Норвегії. Хоча праця „Редакційної комісії" европейських компартій триває у Варшаві вже понад два тижні, і досі нічого не відомо про її наслідки та про час і місце наради в питаннях „безпеки Европи".

З листа до київської газети

Передруковуємо без коментаря лист із Харкова до редакції київської газети „Культура і Життя" з 2-го березня 1967 року:

„Недавно мені довелося побувати у Львові і Чернівцях. Знаючи, що у Львові похований композитор А. Вахнянин, а в Чернівцях — І. Воробкевич, я вирішив відвідати місцеві кладовища, щоб вклонитися їх праху. На жаль, розшукати могилу І. Воробкевича мені так і не вдалося. Могила ж А. Вахнянина, як виявилось, так занедбана, що сором і говорити.

Одержав я листа з Полтави від одного свого колеги по професії; він пише, що там поховані композитори А. Єдлічка і Г. Гладкий — автор всесвітньовідомого „Заповіту" на слова Т. Г. Шевченка, але їх могили не збереглися. В незадовільному стані й могили композитора Б. Яновського та відомого музичного діяча І. Слатіна в Харкові.

У нас в Харкові похований також талановитий український радянський композитор М. Коляда, але я впевнений, що не тільки студенти, а й деякі педагоги музичних учбових закладів не знають цього.

На українській землі поховано немало композиторів, співаків, диригентів, музикантів, діячів хорового мистецтва, але пам'ятники, могили й огорожі на них запущені, їх не відвідують наші митці. Тому мені хотілося б через газету „Культура і життя" звернутися до місцевих районних, міських і обласних та Республіканського хорових товариств з пропозицією зайнятися, разом з музичною громадськістю, впорядкуванням дорогих могил."

„ОТАК БИ І В НАС"

Тижневик „Українські Вісті" з Вінніпеґу в редакційні від 9-го лютого підтримує ідею спільної молитви:

„Християнські народи, хай і різних віровизнань, повинні мати хоч одну спільну молитву „Отче, наш", яку б усі проказували так само.

Так уже роблять французи, так незабаром робитимуть німці. Отак би і в нас. Хочемо вірити, що кінець-кінцем одна й та сама молитва буде в українців. Це правда, що не така легка ця справа, як могло б здаватися з першого погляду. Проте нема тут непереборних труднощів."

ЗГАДКИ ПРО ІЄРОМОНАХА О. МИКИТУ

(Продовження зі стор. 2-ої)

Останній раз покликали о. Микиту до ЧеКа і наказали негайно залишити місто з правом поселення поза межами УССР.

Большевицького запроданця, студента Миколюка, що намагався серед большевиків „грати першу скрипку", просто стягнули з трибуни й малощо не побили. На дахах довколишніх будинків появилися большевицькі кулемети. Січові Стрільці, на команду, загнали набої в рушниці, і всі чекали бою. На жаль, того не сталося, хоч перемога забезпечена.

Уже пізніше я довідався від вояків, які були при кулеметах, що вони ніколи не виконали б наказу стріляти, навпаки — стали б по боці українських демонстрантів, бо вони до большевиків потрапили випадково.

Такий відкритий спротив українського населення Одеси до певної міри був наслідком національно - освідомлючої праці о. Микити та подібних до нього діячів.

У згаданому поході службовці й робітники деяких міських підприємств і установ показали себе стовідсотково українськими. З них, зокрема треба згадати управління пошти і телеграфу, вагонобудівельні і паротягоремонтні майстерні, залізничників взагалі, учительські громади, кооператорів, студентів і учнів середніх шкіл. Якраз серед поштовиків і молоді найбільше й працював о. Микита!

Большевики незабаром розпочали свій „контрнаступ": військову залогу збільшено, січових стрільців відіслано до Тирасполю і — переведено „чистку". Почала свою криваву працю ЧеКа: розстрілювали по 200 й більше осіб за ніч!

У першу чергу це торкнулося заможньої верстви. Одною з перших жертв був український комерсант, філянтроп і патріот Литвиненко. Він часто виступав з бандурою на концертах, своєю чудовою грою збуджуючи національні почуття авдиторії. Поважна кількість українських кооператорів також знайшла свою смерть у ЧеКа.

Отця Микиту арештовувано кілька разів. Останній раз він просидів у в'язниці коло трьох місяців. Вийшов відтам із цілком зруйнованим здоров'ям: худий, вкритий струпами, оголений, посивілий. Розстріляти його не наважилися з огляду на чернечу рясу і велику популярність серед населення.

В часах між останнім арештом і засланням о. Микита торгував на Новому Базарі книжками, „полюючи" за рідкісними виданнями. Коли почалися арешти, Українську Національну Книгозбірню замкнули, а її книжкові фонди передали до Публічної Бібліотеки. Усе найбільш цінне о. Микита заховав по приятелях. Певна кількість книжок зберігалася й в мешканні моєї родини.

Отець Микита успішно поєднував громадсько-політичну працю з священичою. Він відправляв Служби Божі по різних церквах, а діставши „власну церкву", захоплював молельників своїми проповідями, що були завжди виповнені національним змістом. Людей на його відправах завжди було повно. Богослужби він відправляв в українській мові ще задовго до заснування Української Автокефальної Православної Церкви. Пізніше він був одним з перших священиків міста, які пішли на лоно УАПЦ.

Церква, в якій о. Микита відправляв Богослуження, знаходилася на вулиці Жуковського, недалеко Преображенської. Вона містилася на другому поверсі. Не була просторою, але коли не могла вмістити молельників, то відчиняли широкі двері до сусідньої великої.

∴

Діставши наказ залишити місто, о. Микита вибрав собі для поселення село, в якому народився і яке, після розмежування кордонів між Советською Росією і Совєтською Україною, опинилося в межах РСФСР.

Перебуваючи там, він бідував, бо праці йому не давали. Головним джерелом харчування було рибальство. Надломлений, фізично винищений, він недовго прожив. Зрідка я одержував від нього листи. Про національні справи писав натяками.

Помер о. Микита, здається, у 1924 році, там же, куди його загнала доля. Про це мене повідомив його брат, колишній канцелярист школи, де я вчився.

Ім'я ієромонаха Микити не піде в забуття. В українській Одесі, коли стане вона знову вільною, на одній з площ напевно збудують йому пам'ятник, як борцеві за свободу України.

Покищо ж нехай будуть пам'ятником для нього спогади тих, хто мав щастя колись з ним зустрічатися . . .

(кінець)

„ЗА КОРДОН — БЕЗ ВІЗИ"

Під таким заголовком редакція „Молоді України" відповіла на запитання одного юнака, як він може поїхати за кордон, побачити світ. Тільки в цьому 1967 році, що його проголосила ОН Міжнародним Роком Туризму: . . . „Прийнято рішення, згідно з яким громадяни СРСР зможуть тепер виїжджати в туристську поїздку до Болгарії, Угорщини, Німецької Демократичної Республіки, Румунії, Польщі, Чехословаччини без візи. Для подорожі необхідно мати лише внутрішний паспорт громадянина СРСР і туристську путівку." Після цього пояснення і списку „дозволених" комуністичних країн, без Югославії та Албанії, редакція зазначила в кінці відповіді — пояснення:

„Юнакам та дівчатам України, які мріють побувати за кордоном, слід звернутися до обкомів комсомолу за місцем проживання."

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 18-го БЕРЕЗНЯ 1967 р.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Чор. Січ — 14 Відд. о год. 7-ій веч. в Січовій залі. Проситься чл. прибути та вирівняти залеглі вкладки. — В. Роговський, предс., М. П. Отрок, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Укр. Допомогове Т-во Дністер — 361 Відд. повідомляє, що місячні збори відбудуться о год. 7:30 веч. у власній домівці, 119 Ave. "A" з таким порядком нарад: відкриття, відчитання протоколу з попередніх зборів, справа організування членів, фінансовий звіт і звіт про стан хворих та інші справи. Тих членів, що не вплатили вкладки, проситься вирівняти. — В. Вишиваний, предс., В. Яськів, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Місячні збори Т-ва Запор. Січ — 117 Відд. в приміщенні Українських Кат. Ветеранів, при 33 Схід 7-ма вул., о год. 6-ій веч. — Управа.

НЕДІЛЯ, 19-го БЕРЕЗНЯ 1967 р.

ДІТРОЙТ, Міш. Місячні збори Б-ва св. о. Миколая — 175 Відд. о год. 1 по пол. в УНДомі при вул. Мартін. Проситься членів прибути на збори, а залеглих проситься вирівняти вкладки. — Управа.

ВУНСАКЕТ, Р. Ай. Місячні збори Т-ва Запор. Січ — 206 Відд. о год. 1-ій по пол. в парафіяльній залі, 74 Гаррис Еве. Проситься членів прибути на збори. — Управа.

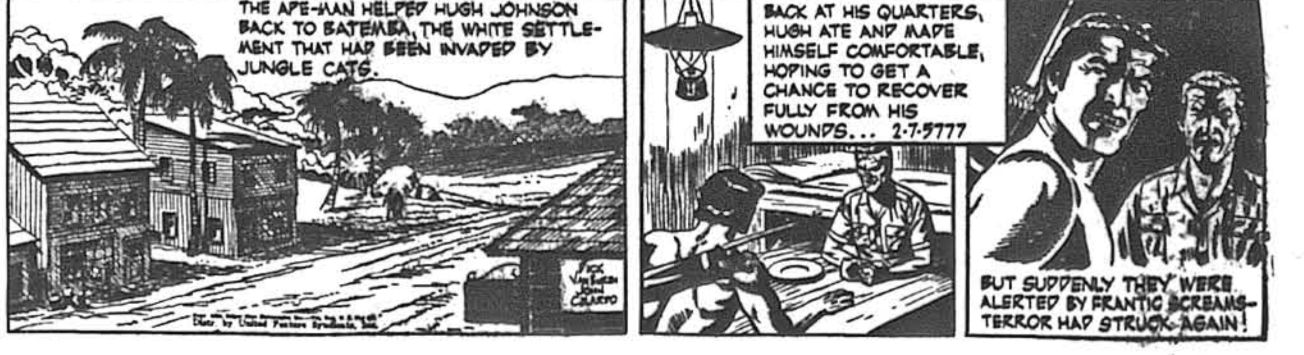
БРИДЖПОРТ, Конн. Збори Т-ва Українська Січ — 59 Відд. о год. 2-ій по пол. в УНДомі під ч. 500 Галлет вул. Проситься членів прибути на збори. — Управа.

ЙОНКЕРС, Н. Й. Місячні збори Т-ва Подільська Січ — 8 Відд. о год. 2-ій по пол. в церковній залі св. Михаїла, Чеснат вул. Проситься чл. прибути і вирівняти залеглі вкладки. — В. Козіцький, В. Мандзій, П. Гарасимів.

ШИКАГО, Ілл. Повідомляємо членів 106-го Відд. — Б-ва св. о. Миколая, що вкладки мають бути заплачені до 19 березня ц. р., бо 26-го березня в день Воскресення Христового ми не будемо урядувати і вкладок збирати не будемо. Можна вплачувати вкладки на руки касира п. М. Попіль або прислати поштовим чеком або моні ордером на руки секретаря Г. Дацьків, одначе не пізніше, як до 25 березня, бо 27 березня розмет мас бути висланий до УНС. — А. Іванюк, предс., Г. Дацьків, фін. секр., М. Попіль, касир.

Купуйте в підприємствах що оголошуються в „Свободі"

ТАРЗАН, Ч. 5777. Новий терор!

Мавполюд допоміг Гю Джансонові зайти до Ветемби, села з білими мешканцями, на яке напали були коти з джунглів.

Вернувшися до мешкання, Гю дещо з'їв і почувався добре, сподіваючися мати можливість вповні вилікувати свої рани . . .

Але нагло вони були заалярмовані божевільним криком — терор почався знову!